

KONINKLIJK
OUDHEIDKUNDIG
GENOOTSCHAP

jaarverslag

CXL

2007

VERSLAG VAN DE VOORZITTER

Drs. R.E. Kistemaker

Uitgebracht in de 150ste jaarvergadering op 7 april 2008

Dames en Heren,

Op het ogenblik dat wij hier bijeen zijn is het jubileumjaar van ons Genootschap begonnen. U heeft de feestelijke nieuwjaarskaart gezien, die het Bestuur aan de leden en aan een kring van belangstellenden en instellingen om ons heen heeft verstuurd; u heeft dit kunnen constateren aan het jubileumpostpapier, dat werd gepresenteerd tijdens de nieuwjaarsborrel van Bestuur en leden van de commissies op 23 januari in de kantine van de kantoren aan de Frans van Mierisstraat. Recentelijk zijn bovendien berichten over de jubileumviering op onze website verschenen. Maar deze gebeurtenissen spelen zich in het lopende Genootschapsjaar af. Ik zal u nu verslag doen van het achter ons liggende jaar en beginnen, hoe kan het anders, met de voorbereidingen voor ons jubileum.

Jubileum

Het afgelopen jaar is hard gewerkt in de drie commissies, die zich samen met het Bestuur bezighouden met de organisatie van de festiviteiten in de tweede helft van dit jaar. Daarbij heeft met name de tentoonstellingscommissie veel steun ondervonden van de werkzaamheden van Merel Munne. Zij was vanaf 1 februari 2007 als stagiaire vanuit de master opleiding conservator van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit, werkzaam bij het Rijksmuseum. Onder begeleiding van conservator en KOG bestuurslid Eveline Sint Nicolaas heeft Merel zich een jaar lang vooral beziggehouden met werk voor de manifestatie “Voor Nederland Bewaard”, de twaalf kleine museale presentaties die ter gelegenheid van ons jubileum in alle provincies van Nederland zullen worden gehouden. Zoals bekend vinden daarnaast drie grotere tentoonstellingen plaats, waarin delen van onze collecties worden gepresenteerd. Eind vorig jaar, op 19 november, deed zich plotseling een nieuwe activiteit voor. Het Bestuur werd verrast door een schrijven van ons lid Johan ter Molen, directeur van Paleis het Loo, die voorstelde ter gelegenheid van het jubileum een kleine presentatie te maken van de glascollectie, die koning Willem III in 1858 aan het jonge Genootschap schonk.. Deze verzameling bevond zich destijds op het Loo. Omdat dit deel van onze verzameling onder het beheer valt van het Rijksmuseum, heeft Rijksmuseumconservator Jan Daan van Dam aan het Loo een lijst van mogelijke bruiklenen gepresenteerd. Met deze, bescheiden, tentoonstelling, komt het aantal jubileumexposities dus op vier. De coördinatie van de werkzaamheden voor het hele tentoonstellingsgedeelte wordt uitgevoerd door de commissie bestaande uit Ludger Smit (SAA), Paul Knolle (RMT), Annemarie den Dekker (AHM), Merel Munne en Wies Erkelens (Het Loo), onder voorzitterschap van Eveline Sint Nicolaas.

Een ander hoogtepunt van de jubileumviering is het symposium op 7 november in Amsterdam. Het afgelopen jaar heeft de commissie definitief de sprekers kunnen vaststellen; de indeling van het programma is vrijwel gereed. Er zullen drie lezingen worden gehouden, waaronder één door een

buitenlandse spreker, afkomstig van een oudere zustervereniging van ons Genootschap, de Royal Society of Antiquaries of London. De SAL, zoals deze society kortweg heet, viert bovendien in mei 2008 zelf een drie honderd jarig jubileum, waar Frans Grijzenhout namens het KOG het woord zal voeren. Het werk aan de organisatie van ons jubileum is in goede handen bij Hester Dibbits, Frans Grijzenhout en Sjoukje Colenbrander. Arjan de Koomen is voorzitter van deze commissie.

Afgelopen jaar zijn de werkzaamheden gestart van een derde commissie, speciaal ingesteld om ideeën te ontwikkelen om de jubileum activiteiten zowel binnen als buiten het KOG over het voetlicht te brengen. Daarnaast heeft deze commissie zich bezighouden met mogelijkheden om het jubileum aan te grijpen om nieuwe leden te werven. Maarten Lemberger (voorzitter), Ton Werner Spruit en Leif-Erik van der Leeden hebben vanaf mei 2007 tal van plannen ontwikkeld en tenslotte de contouren van een eerste publiciteitsplan opgesteld. Verschillende malen heeft deze commissie intensief contact gehad met de voorzitters van de beide andere commissies om de ideeën af te stemmen. Vanaf november brak een meer organisatorische en uitvoerende fase aan. Op verzoek van het Bestuur is een nieuwe commissie, bestaande uit Marjolein van der Tweel (voorzitter) en Annemarie Vels Heijn hiermee belast. Merel Munne, die interesse had om haar stage in 2008 op basis van één dag in de week te verlengen, zal hen én Eveline Sint Nicolaas ondersteunen.

De kosten van het jubileum zijn geraamd op 87.000 euro, waarvan 20.000 euro voor rekening van ons Genootschap. Eind van het jaar heeft het Bestuur een brief gestuurd om de leden te vragen de viering met een donatie te steunen; verschillende leden hebben hier, soms zeer ruimhartig, gevolg aan gegeven. Hierdoor is althans een deel van de eigen kosten gedekt.

Er vinden in 2008 nog andere jubilea plaats, waarvan ik hier met name het jubileum van de Vereniging Rembrandt noem. De voorzitter heeft enkele malen contact opgenomen met de secretaris van hun jubileumcommissie, teneinde overlap in de festiviteiten te vermijden en om elkaar wederzijds te informeren.

Digitalisering

Bij alle voorbereidingen voor het jubileum is het werk aan de digitalisering van onze collecties het afgelopen jaar bescheiden geweest. Toch kunnen enkele resultaten worden genoemd. Het voornemen van het Bestuur om partnerschappen aan te gaan met grotere instellingen heeft in het voorjaar van 2007 ertoe geleid dat in samenwerking met het Stadsarchief Amsterdam een pilot project is uitgevoerd. Alle tekeningen uit de verzameling Van Eck, die deel uitmaakt van de Atlas Amsterdam, zijn gescand en de basisinformatie is in de computer ingevoerd. Vervolgens zijn afbeeldingen en informatie opgenomen op de Beeldbank van het SAA. De kosten voor het Genootschap waren bescheiden. Slechts de werkzaamheden van een free lance projectmedewerker van de firma Reekx, Ingrid Oud, kwamen voor onze rekening. Zij heeft de basisgegevens gecontroleerd, waar nodig aangepast en het inhoudelijk overleg gevoerd met het SAA. Miekie Donner, onze administrateur, heeft zorg gedragen voor de verzending van de tekeningen en voor de coördinatie.

In december stelde het SAA een tweede pilot voor, namelijk de digitalisering van de getekende dagboekbladen van Christiaan Andriessen. Deze bladen maken deel uit van de Atlas Zeden en Gewoonten en zullen te zien zijn op een tentoonstelling in het SAA, tevens een van de vier jubileumtentoonstellingen van ons Genootschap.

Aan het eind van het jaar heeft de voorzitter enkele gesprekken gevoerd met het Rijksmuseum over eventuele samenwerking. Meer concrete invulling hiervan wordt verwacht in de loop van 2008.

Vanaf oktober hebben bestuurslid Emmy Ferbeek en de voorzitter enkele malen overleg gevoerd over de voortgang van het digitaliseringproject. Dit heeft geresulteerd in een Plan van Aanpak, opgesteld door Emmy Ferbeek, dat op 22 november in het Amsterdams Historisch Museum met de begeleidingscommissie is besproken. In deze commissie hebben zitting Judith van Gent, hoofd documentatie van het Amsterdams Historisch Museum, Marieke van Roon, conservator universitaire collecties van de Universiteit van Amsterdam, Wilbert Helmus, hoofd collecties van het Fries Museum en Véronique Fehmers, kunsthistorica en zelfstandig gevestigd werkzaam op het gebied van collectie digitalisering. Ingrid Oud was tevens bij de vergadering aanwezig vanwege de continuïteit met de eerdere werkzaamheden met de firma Reekx. De commissie gaf verschillende nuttige aanvullingen, die inmiddels zijn verwerkt. Het streven is om op basis van dit plan verder te werken en aan die collecties voorrang te geven die een rol spelen in onze jubileumviering en tevens aan die collecties waarvan de invoering door de commissieleden zelf kan gebeuren.

In het voorjaar heeft de voorzitter contact gehad met leden van vrijwel alle commissies. De vraag was of de commissie voldoende op sterkte was en hoe men aankeek tegen de digitalisering. In een paar gevallen heeft dit ertoe geleid dat er nieuwe leden bij de commissies zijn gekozen. Dit gebeurde bij de waaierscommissie, waar Nienke Bloemberg de gelederen is komen versterken, en bij de commissie Zeden en Gewoonten waar Machteld Löwensteyn erbij is gekomen. Het is de bedoeling dat ook de commissie Gevelstenen en Uithangtekens zal worden uitgebreid. Vooral bij de commissies Atlas Amsterdam en Zeden en Gewoonten blijven leden de verminderde toegankelijkheid van de verzamelingen betreuren.

Belangrijk was de oprichting, op initiatief van bestuurslid Hubert Vreeken, van de nieuwe commissie Voorwerpen van Geschiedenis en Kunst. De leden zijn Tine Muller, Dirk Jan Biemond, Véronique Fehmers, Jet Pijzel en Hubert Vreeken.

Leerstoel

Begin november ontving het Bestuur een brief van Susan Legêne, die de afgelopen jaren de bijzondere leerstoel Nederlandse cultuurgeschiedenis van het KOG aan de Universiteit van Amsterdam heeft bekleed. Zij deelde daarin mee dat zij vanaf 1 februari 2008 een hoogleraarschap politieke geschiedenis had aanvaard aan de Vrije Universiteit. Hiermee komt, tot grote spijt van het Bestuur, een vroegtijdig einde aan haar werkzaamheden. Het is de bedoeling om in 2008 een passend afscheid te organiseren. Het Bestuur heeft in december een brief gestuurd naar de voorzitter van het curatorium van de bijzondere leerstoel Nederlandse Cultuurgeschiedenis, met het verzoek om continuering en spoedige plaatsing van een advertentie.

Het Bestuur vergaderde het afgelopen jaar zeven maal ten huize van de voorzitter. Een van de onderwerpen van bespreking was de samenstelling van het Bestuur in het volgende Genootschapjaar. Zoals u zich zult herinneren kon op de vorige jaarvergadering het Bestuur niet door de leden worden verkozen, omdat de samenstelling niet binnen de vereiste termijn aan de leden kenbaar was gemaakt. De reden hiervoor was ziekte van de vice-voorzitter, die helaas niet in staat was het voorzitterschap op zich te nemen. De voorzitter verklaarde zich bereid nog een jaar langer in functie te blijven, ook al was dit statutair niet

geoorloofd. Tijdens een speciale extra ledenvergadering, op 25 april, zijn de aanwezige leden met de benoeming van het Bestuur akkoord gegaan. Tot onze spijt is de gezondheid van de vice-voorzitter gedurende het afgelopen jaar niet zodanig verbeterd dat hij is staat is de zware voorzitterstaak in het jubileumjaar te vervullen. Om deze reden heeft het Bestuur voor de zomer zijn gedachten laten gaan over de invulling van het voorzitterschap en het vice-voorzitterschap. In de herfst is een profiel van de voorzitter opgesteld en is op basis van onze ledenlijst een nieuwe voorzitter gevonden. Ook de invulling van het secretariaat is besproken. Verschillende taken van de secretaris worden de laatste jaren in de praktijk uitgevoerd door de administrateur, Miekie Donner. Zo verloopt bijvoorbeeld veel correspondentie tegenwoordig via e-mail. Op basis van profielen van de secretaris en de administrateur is een nieuwe taakverdeling gemaakt.

Er zijn in het afgelopen jaar zoals gebruikelijk zes lezingen gehouden. Er waren in het totaal 512 aanwezigen. Op een na vonden alle lezingen plaats in de Jacob de Wit zaal van het Bijbels Museum.

Op 15 januari werd de spits afgebeten door zilverspecialist B.J. van Benthem, die een interessante voordracht hield over de werkmeesters van de bekende Amsterdamse firma Bennowitz en Bonebakker. De lezing sloot aan bij het werk dat de spreker had gedaan voor een speciale zilvertentoonstelling in Museum Willet-Holthuysen.

Restauratiearchitect Maarten Fritz vertelde op 19 februari over *Architectuur in Paramaribo*. In het bijzonder ging hij in op de constructie op basis van houten frames van een drietal gebouwen in Paramaribo.

De maart lezing werd gehouden door neerlandicus en dichter Arie van den Berg onder de titel *Europees drukwerk verspreid door colporteurs in de periode 1480-1840*. Aan de hand van tal van voorbeelden uit zijn rijke verzameling vertelde de spreker over de geschiedenis van drukkershuis Koene, dat generaties lang werkzaam was op alle denkbare terreinen van het volks- en gelegenheidsdrukwerk.

De eerste lezing na de zomervakantie had een merkwaardige achtergrond. Schrijver en columnist Atte Jongstra, auteur van het bekende boek "De avonturen van Henry II Fix", had wegens het gebruik zonder bronvermelding van tekst en beeldmateriaal uit de publicatie van Eveline Koolhaas-Grosfeld *Vader & Zoons - Jacob de Vos en de getekende dagboekjes voor zijn kinderen*, van het Bestuur een zogenaamde straflezing opgelegd gekregen over zijn boek. Dit beeldmateriaal maakt deel uit van onze verzamelingen. Onder de titel *Gordt u aan, beklint uw strijdswagen* was de spreker op alles voorbereid, zo ook op felle tegenstand uit de zaal.

In november volgde, naar aanleiding van een prachtige tentoonstelling in het Stadsarchief Amsterdam, een voordracht door oud-hoofdconservator Boudewijn Bakker over *Het aanzien van Amsterdam: zelfportret als propaganda*. Vanwege de overweldigende belangstelling werd de lezing in de hal van het archief gehouden.

Het lezingenjaar werd op 3 december afgesloten met de gebruikelijke muzieklezing, ditmaal verzorgd door musicoloog en musicus Pieter Dirksen onder de titel *Recente vondsten van Amsterdamse muziek uit de 17e eeuw*. De spreker ging onder meer in op nieuwe muziekvondsten van Jan Pietersz. Sweelinck. Ondanks het storende optreden van iemand uit het gehoor, die moest worden verzocht de zaal te verlaten, verliep de lezing uitstekend. In het afgelopen jaar organiseerde het Bestuur één excursie. Op 23 november leidde architect Maarten Fritz een vijftigtal leden rond langs plekken in gebouw De Bazel die door zijn bureau werden gerestaureerd.

Aan het eind van dit jaarverslag wil ik nog graag stilstaan bij ons ledental. Momenteel telt het Genootschap 515 leden. Het aantal opzeggingen bedroeg 16, één lid werd wegens wanbetaling geroyeerd en er kwamen 18 nieuwe leden bij. Er ontvielen ons 5 leden door overlijden, namelijk de leden mevrouw I.M. Lemberger-Proehl, tot haar dood een trouw bezoeker van onze bijeenkomsten en de heren B. Albach, L.A. Ankum, J.E. Visser, J.Th.H. Grond. Hoewel al met al ons ledental betrekkelijk stabiel blijft, en dat is zeer verheugend, is er alle reden om te hopen dat in het jubileumjaar velen tot het Genootschap zullen willen toetreden.

Ik dank u voor uw aandacht en wens ons allen een goed jubileumjaar.

VOORDRACHTEN

2007

- 15 januari 2007 Dhr. B.J. van Benthem, *De werkmeesters van Bennewitz en Bonebakker. Werkplaatsen van Amsterdamse zilversmeden*
- 19 februari 2007 Dhr. M. Fritz, *Architectuur in Paramaribo*
- 19 maart 2007 Dhr. A. van den Berg, *Europees drukwerk verspreid door colporteurs, 1480-1840*
- 22 oktober 2007 Dhr. A. Jongstra, *Gordt u aan, beklimt uw strijdwagen!*
- 12 november 2007 Dr. B. Bakker, *Het Aanzien van Amsterdam: zelfportret als propaganda* (met bezoek aan de tentoonstelling in 'De Bazel')
- 3 december 2007 Dr. P. Dirksen, *Recente vondsten van Amsterdamse muziek uit de 17e eeuw*

EXCURSIE

- 23 november 2007 Dhr. M. Fritz, rondleiding gebouw 'De Bazel'

VERSLAGEN VAN COMMISSIES

BIBLIOTHEEK

De bibliotheekcommissie bestaat uit de leden de heer drs. A.P.J. Plak, als conservator kerkelijke collecties verbonden aan de universiteitsbibliotheek (UvA), heer drs. J.F. Visser, hoofd dienstverlening Stadsarchief Amsterdam (SAA) en de heer drs. G.-J.M. Koot, hoofd bibliotheek Rijksmuseum.

Vernieuwing van het ISIS bibliotheekstelsel

In het jaarverslag over 2006 werd de overgang van de bibliotheekcatalogus van ISIS naar Adlib aangekondigd. De beoogde verbetering van de efficiëntie in de boekverwerking en de overige bibliotheektechnische processen kan echter niet worden bereikt. Ook biedt de catalogus niet de noodzakelijke flexibiliteit. Deze teleurstellende uitkomst van de test met het Adlib bibliotheekstelsel heeft geleid tot een heroriëntatie. Inmiddels is een nieuw selectietraject gestart. Naar verwachting leidt dit traject tot goede resultaten. Het streven is om in 2008 de bibliotheekgegevens van het KOG in een nieuw systeem op te nemen. Hierdoor komt de bibliotheekcollectie van het Genootschap toegankelijk via internet middels een online catalogus.

Bezoekers:

Aanvragers voor het raadplegen van de collectie worden ontvangen in de studiezaal van de bibliotheek van het Rijksmuseum. Hoewel geen afzonderlijke telling is bijgehouden zijn enkele tientallen boeken geraadpleegd.

Aanwinsten:

- *Meesters en Molens. Van Rembrandt tot Mondriaan*, Charles Dumas en Leo Endedijk, Waanders Uitgevers, Zwolle, Stichting Jaar van de Molens 2007
- *De Burger van Delft. Een schilderij van Jan Steen*, Frans Grijzenhout en Niek van Sas, Rijksmuseum Amsterdam, Nieuw Amsterdam Uitgevers 2006
- *Poczwarka od Dziecka do Czlowieka*, Midas Dekkers/Agnieszka Bienias (vertaling), Wydawnictwo W.A.B., Warszawa 2007
- *Brand! Wandelgids door Amsterdam. Jan van der Heijden, schilder en uitvinder*, Rijksmuseum/ ING/Het Parool, Amsterdam 2007
- *Geschiedenis van Amsterdam: Tweestrijd om de hoofdstad 1900-2000*, red. Piet de Rooy, Sun, Amsterdam 2007
- *Vermeer. La ragazza alla spineta e i pittori di Delft*, a cura di Bert W. Meijer, tentoonstellingscatalogus Modena 15 aprile-15 luglio 2007, Giunti Editore Firenze/Milano 2007
- *Richard Tepe: Photography of Nature in the Netherlands 1900-1940*, Christiane Kuhlmann, Rijksmuseum Studies in Photography Vol.1-2007, Manfred & Hanna Heiting Fund, Amsterdam 2007
- *Ethnics and Trade: Photography and the Colonial Exhibitions in Amsterdam, Antwerp and Brussels*, Laetitia Dujardin, Rijksmuseum Studies in Photography Vol.2-2007, Manfred & Hanna Heiting Fund, Amsterdam 2007
- *Het aanzien van Amsterdam. Panorama's, plattegronden en profielen uit de Gouden Eeuw*, Boudewijn Bakker, Erik Schmitz, Uitgeverij THOTH Bussum/Stadsarchief Amsterdam 2007

- *Verbonden eeuwen. 500 jaar kunst en kunstenaars uit Edam*, M. Dirkmaat-Planting, Dr.ing. C. Boschma-Aarnoudse, Drs. E. de Boer, Uitgeverij De Stad/Edams Museum 2007

Bruiklenen aan tentoonstellingen: geen

ATLAS VAN AMSTERDAM

De commissie bestaat uit de heren J.E.G.C. Dibbits, L.L.M. Smit, R.J. te Rijdt, A.W. Gerlagh, Chr.P. van Eeghen jr.

Het overbrengen van de notities, zoals aangebracht op de oude zuurhoudende opzetkartons naar de nieuwe zuurvrije opzetkartons is op een haar na voltooid. De oorspronkelijke zure kartons met de notities worden uiteraard bewaard. De authentieke handschriften zo wel als de papiersoorten waarop deze zijn aangebracht kunnen bij eventueel nader onderzoek belangrijke informatie verschaffen.

Het volgende project van de commissie Atlas Amsterdam is het maken van een nieuwe concordans waarin eventuele onduidelijkheden betreffende de indeling van de dozen met tekeningen gecorrigeerd kunnen worden.

Het bijeenkomen van de voltallige commissie blijft een probleem daar de verplichtingen van het dagelijks werk van de commissieleden beperkingen opleggen. De mogelijke toegankelijkheid op avonden in het nieuwe Rijksmuseum kan daar verandering in brengen.

Bezoekers: 3

Aanwinsten: geen

Bruiklenen aan tentoonstellingen:

- Rijksmuseum Amsterdam, 01.02.-30.04.2007: *Brand. Jan van der Heyden*, 4 tekeningen van Jan van der Heyden:
 - Blad met studies van brandweerlieden (AvA Port 22 A frt)
 - De verbrande achtergevel van een huis in de Goudsbloemstraat (AvA Port 22 A frt)
 - Een uitgebrand VOC-schip voor de timmerwerf op Oostenburg (AvA Port 22 A frt)
 - Een demonstratie van brandspuiten aan de voet van het monument ter herinnering aan 'The Great Fire' in Londen (AvA Port 8)

- Museum Bredius, Den Haag, 15.06-02-09.2007: *Meesters en Molens. Van Rembrandt tot Mondriaan*, tekening:
 - P.C. La Fargue, Amsterdam gezien vanaf de Spaarndammerdijk (AvA Port 1-5 M frt)

ATLAS VAN AFBEELDINGEN BETREFFENDE ZEDEN EN GEWOONTEN

De commissie, bestaande uit N. Fraenkel-Schoorl, E. Caljé-van den Berg, H. Dibbits, H. Schretlen en M. Löwensteyn, is eenmaal bijeen geweest. Ten behoeve van de sponsoring is een tekst gemaakt over onze collecties Andriessen en Troost.

Bruikleen aan tentoonstellingen: geen

Bezoekers: geen

Aanwinsten: De atlas is verrijkt met een Carnet de Blanchissage, een vroeg 20e eeuw wasboek in Art Nouveau omslag, geschonken door Prof. J.E.G.C. Dibbits, oud-voorzitter van ons Genootschap.

MUNT- EN PENNINGKABINET

De commissie bestaat uit M. van der Beek, J. Stuurman en G. van der Ham

Aanwinsten: Jaarpenning van Vereniging voor Penningkunst: Da van Daalen, 'Nescio' 2007

Bruiklenen aan tentoonstellingen:

- Fondation Custodia, 11.10-18.11.2007: *Louis Napoléon, premier roi de Hollande (1806-1810)*, 3 munten:

- 50-cent stuk, 1807 door George
- 20-gulden stuk, 1810 door George
- Rijksdaalder, 1809 door George en David van der Kellen

GEVELSTENEN EN BOUWFRAGMENTEN

De commissie bestaat uit O. Boers en B. Gerlagh

De gevelstenen die sinds 1983/84 in het Gemeentearchief opgesteld waren (zie jaarverslag 83/84) zijn augustus 2007 overgebracht naar het depot Lelystad in verband met de verhuizing van het G.A. naar De Bazel:

- Steen Fortuna 1762 (Lijst Alings 29)
- Steen Krab en vos. (Lijst Alings 33)

- Steen Bredase Metselaar (lijst Aling 45)
- Steen met een driemaster (Lijst Alings 67)
- Steen De Stat Aurig. (Lijst Aling 74)
- Steen Huis met een halsgevel (Lijst Alings 83)
- Steen De Essenboom (Lijst Alings 125)
- Steen De Poolse Cavelier. (Lijst Alings 168)

Bezoekers: 2 (architectuur tekeningen)

Aanwinsten: geen

Bruiklenen aan tentoonstellingen: geen

BURGERBEWAPENING EN SCHUTTERIJ

De commissie bestaat uit de heren P. Jansen en R. Joghems en mevrouw E. Sint Nicolaas.

De commissie is het afgelopen jaar 6 keer bijeengekomen en heeft tijdens deze bijeenkomsten in het depot op de Frans van Mierisstraat een begin gemaakt met het hernoemen van de tekeningen uit de verzameling van de Schutterij. De nieuwe nummering is tot stand gekomen in overleg met bureau Reecks. Het gaat in totaal om circa 130 tekeningen. Na afronding van de hernoeming hoopt de commissie dat de tekeningen gedigitaliseerd worden, waardoor de toegankelijkheid en bekendheid van de verzameling van de schutterij worden vergroot.

De commissie heeft eerste contacten gelegd met een aantal externe deskundigen met de vraag of zij in de toekomst met de leden van de commissie naar specifieke delen van de collectie willen kijken. Op deze wijze kan de kennis over de collectie binnen de commissie worden vergroot en zal tegelijkertijd de bekendheid van de verzameling buiten het genootschap worden vergroot.

Bezoekers: geen

Aanwinsten: geen

Bruiklenen aan tentoonstellingen: geen

WAAIERS

De commissie bestaat uit Chr. van Eeghen jr., A. den Dekker, E. Caljé-van den Berg, M. Keja en N. Bloemberg, en is afgelopen jaar eenmaal voltallig bijeen geweest op 24 mei 2007.

Daarnaast hebben verschillende commissieleden per email contact met elkaar gehad over lopende zaken.

1. Invoer gegevens waaiers in Adlib

Afgelopen jaar (2007) is er een start gemaakt met de invoer van gegevens in het registratiesysteem Adlib. Door de firma Reekx is een laptop beschikbaar gesteld met een stand-alone versie van Adlib: Annemarie den Dekker houdt zich voorsnog met de invoer bezig. Instructies hierover heeft zij ontvangen van Reekx (Ingrid Oud).

2. Nieuw commissielid

De commissie is versterkt met een nieuw lid: Ninke Bloemberg. Ninke is kunsthistorica en freelance werkzaam (geweest) bij diverse musea (Amsterdams Historisch Museum, Rijksmuseum, Gemeentemuseum Den Haag) waar zij werkt(e) aan tentoonstellingsprojecten en publicaties over historische kostuums en accessoires. Ninke zal zich met Annemarie gaan bezighouden met de invoer van gegevens in Adlib.

3. Tentoonstelling

Ter gelegenheid van het jubileum van het KOG vindt van 31 oktober 2008 t/m voorjaar 2009 de tentoonstelling *Passie voor waaiers* plaats in Museum Willet-Holthuysen. De verzameling waaiers van mejuffrouw Van Eeghen staat centraal. Samensteller is conservator Annemarie den Dekker. In 2007 is een start gemaakt met de voorbereidingen aan de tentoonstelling. Zowel de verzameling waaiers zelf - vooral de enorme diversiteit daarin – als mejuffrouw Van Eeghen komen aan bod. Er zullen maar liefst ca. 200 waaiers getoond worden. De waaiercommissie grijpt de tentoonstelling aan om enkele waaiers te laten restaureren. Momenteel wordt bekeken om welke waaiers het gaat.

4. Fotografie

Ter voorbereiding op bovengenoemde tentoonstelling zijn begin december enkele waaiers een paar dagen naar de fotostudio van het Amsterdams Historisch Museum overgebracht om daar gefotografeerd te worden voor de persbeelden van de tentoonstelling.

5. Nieuwjaarskaart

De waaiercommissie was erg verheugd dat voor de nieuwjaarskaart van het KOG uiteindelijk gekozen is voor een waaier uit de verzameling van mejuffrouw Van Eeghen!

Bezoekers: Eigen commissieleden, Rozemarijn Landsman en Annelies Sinke (stagiaires bij Annemarie, onderzoek t.b.v. tentoonstelling)

Aanwinsten: geen

Bruiklenen aan tentoonstellingen: geen

VOORWERPEN VAN GESCHIEDENIS EN KUNST

De Commissie van Voorwerpen van Geschiedenis en Kunst, bestaande uit D.J. Biemond, V. Fehmers, T. van Nierop-Muller, J. Pijzel-Dommisse en H. Vreeken, is in het afgelopen Genootschapsjaar drie keer bijeen geweest. Mw. Fehmers heeft tussentijds haar lidmaatschap wegens drukke bezigheden voor bepaalde tijd beëindigd.

De commissie is bezig met het inzichtelijk maken van de over de verschillende musea verspreide objecten, zo'n 2500 stuks in totaal. Onderzocht wordt hoe deze bij de verschillende instellingen geïnventariseerd zijn en in hoeverre ze digitaal zijn ontsloten. We zijn nog volop in discussie over de wenselijkheid e.e.a. vast te leggen in een database, die ook op het kantoor van het KOG raadpleegbaar is. We streven ernaar om voor het einde van dit jaar een plan van aanpak gereed te hebben. Met dezelfde deadline voor ogen zijn we van plan een twintigtal minder bekende, maar vanwege hun verhalende karakter interessante, voorwerpen 'af te stoffen' en op onze website te zetten.

Door de aard van de verzameling en het verspreide karakter ervan is het - anders dan bij sommige andere commissies - niet mogelijk en ook niet zinvol om aantallen bezoekers te vermelden. Ook de vermelding van bruiklenen is in niet gedigitaliseerde vorm onbegonnen werk. Aanwinsten: Er zijn drie knipsels van Joanna Coerten als aanvulling op het bestaande bruikleen De Flines in de verzameling opgenomen; deze zullen worden ondergebracht bij de Cie. Zeden en Gewoonten.

Bezoekers: zie boven

Aanwinsten: geen

Bruiklenen aan tentoonstellingen: zie boven

ZEGELS EN CHARTERS

Sinds het aantreden van de nieuwe commissie (april 2006) bestaande uit C. Verkerk en G. van Herijnen zijn 105 van de 155 oorkonden uitwendig en inhoudelijk onderzocht en vergeleken met de regestenlijst samengesteld door mevr. E.C.M. Leemans-Prins (1952).

De commissie beraadt zich welke gegevens en op welke wijze deze gegevens het best op de website gepresenteerd kunnen worden.

Bezoekers: geen

Aanwinsten: geen

Bruiklenen aan tentoonstellingen: geen

BIJZONDER HOOGLERAAR VANWEGE HET KOG

Ook dit jaar bekleedde Susan Legêne vanwege het KOG de bijzondere leerstoel Nederlandse Cultuurgeschiedenis, in het bijzonder de studie der voorwerpen. De leerstoel behoort tot de leerstoelgroep Cultuurgeschiedenis van Europa, onderdeel van de studierichting Algemene Kunst-, Religie- en Cultuurwetenschappen (Faculteit der Geesteswetenschappen) aan de Universiteit van Amsterdam. Het KOG-hoogleraarschap wordt door haar gecombineerd met de functie van Hoofd Museale Zaken van het KIT Tropenmuseum.

Net als in voorgaande jaren speelde de KOG hoogleraar met name een rol in de Master-fase van het universitair onderwijs, met een MA-research project over 'Kunst, cultuur en kolonialisme'. Gedurende vijftien weken houden de deelnemende studenten zich theoretisch en thematisch bezig met vraagstukken met betrekking tot hedendaagse en historische aspecten van koloniale cultuur in Nederland, verbonden aan discussies over voorwerpen, maar ook aan de immer aanwezige politieke actualiteit. Dit jaar werd een verband gelegd met discussies over cultuur-nationalisme in de negentiende eeuw, waarbij ook de geschiedenis van het KOG aan de orde kwam. Diverse studenten werden begeleid bij het schrijven van hun MA-scriptie en studeerden succesvol af. Stagiaires verrichtten in het kader van hun opleiding tot conservator, museumstudies of erfgoedstudies, langlopende stages bij het Tropenmuseum. Nieuw was het initiatief voor een digitale museumproductie als leerproject.

In 2007 werd het werk van de door de regering ingestelde 'Commissie ontwikkeling Nederlandse canon', waaraan de KOGhoogleraar deelnam, afgerond. Net als de andere commissieleden trad zij daarop toe tot het bestuur van de nieuwe 'canon'stichting [En toen.nu](http://En.toen.nu), die de implementatie van de voorstellen actief volgt en ondersteunt. Hoewel haar aanstelling als KOG-hoogleraar nog het hele jaar 2008 zou bestrijken, maakte zij in oktober 2007 bekend dat zij in 2008 haar functie vervroegd zou gaan neerleggen, wegens het aanvaarden, per 1 februari 2008, van de leerstoel Politieke Geschiedenis aan de VU. Deze overstap betekent immers dat het Tropenmuseum niet langer de uitvalsbasis is voor onderwijs en onderzoek, waardoor de focus op materiële cultuur die hoort bij de KOG-leerstoel niet meer voorop staat. Zij heeft aangegeven de bij de leerstoel behorende taken te willen blijven waarnemen tot er een opvolger is. Bij die gelegenheid bedankte zij het KOG van harte voor het in haar gestelde vertrouwen. En die dank wil zij ook bij dezen nogmaals uitspreken.

BALANSEN EN REKENINGEN
VAN BATEN EN LASTEN
BALANSEN PER 31 DECEMBER

Koninklijk Oudheidkundig Genootschap
Geconsolideerde balans per 31 december
11-maart-08

Activa	2007	2006
Materiele bezittingen		
KOG	pm	pm
Effecten		
KOG	87.252,94	90.870,88
Fonds van Eck	65.909,55	68.667,86
Fonds Franken	<u>28.781,34</u>	<u>30.036,94</u>
	181.943,83	189.575,68
Debiteuren:		
KOG	667,10	1.231,50
Vermogensrekening		
KOG	56.667,38	56.667,38
Fonds van Eck	57.189,69	57.189,69
Fonds Franken	<u>20.359,18</u>	<u>20.359,18</u>
	134.216,25	134.216,25
Liquide middelen:		
KOG	32.488,43	22.807,02
Fonds van Eck	10.343,65	8.475,45
Fonds Franken	<u>9.748,21</u>	<u>7.530,33</u>
	<u>52.580,29</u>	<u>38.812,80</u>
	369.407,47	363.836,23

Passiva	2007	2006
Crediteuren		
KOG	4.568,21	0,00
Voorzieningen		
KOG	101.355,87	97.804,90

Fonds van Eck	21.546,31	21.546,31
Fonds Franken	<u>9.468,93</u>	<u>9.468,93</u>
	132.371,12	128.820,14
Kapitaal		
KOG	67.312,42	70.375,34
Fonds van Eck	115.616,97	115.248,87
Fonds Franken	<u>49.538,76</u>	<u>49.391,88</u>
	<u>232.468,15</u>	<u>235.016,09</u>
	369.407,47	363.836,23

De jaarrekening van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap bestaat uit drie onderdelen namelijk:

- Het KOG
- Het van Eck fonds
- Het Franken fonds

Details van elk van deze onderdelen worden gegeven op de volgende pagina's

Koninklijk Oudheidkundig Genootschap
Balans per 31 december na allocatie batig/nadelig saldo

Activa	2007	2006
Materiele bezittingen:		
Beleggingen:	p.m.	p.m.
Effecten	87.252,94	90.870,88
Vermogensrekening	<u>56.667,38</u>	<u>56.667,38</u>
	143.920,32	147.538,26
Debiteuren:		
Achterstallige contributie	667,10	1.231,50
Rente vermogensrek van Franken	<u>544,19</u>	<u>0,00</u>
	1.211,29	1.231,50
Liquide middelen:		
Rekening courant	1.131,20	1.209,22
Spaarrekening	24.997,76	20.355,28
Postbank	6.267,00	1.115,90
Kas	<u>92,47</u>	<u>126,62</u>
	<u>32.488,43</u>	<u>22.807,02</u>
	177.620,04	171.576,78

Passiva	2007	2006
Crediteuren:		
Teruggave div. bel. van Eck	3.171,18	2.462,18
Teruggave div. bel. Franken	1.212,36	934,36
Uitbreiding Pilot digitalisering	1.463,70	0,00
Personeelskosten	2.461,91	0,00
Ontwerp kerstkaarten en papier	<u>642,60</u>	<u>0,00</u>
	8.951,75	3.396,54
Voorzieningen:		
Aankoopfonds	0,00	1.183,69
Reservering boekjaar	<u>0,00</u>	<u>-1.183,69</u>
	0,00	0,00
Waaier restauratie. Fonds	13.032,47	12.652,88
Reservering boekjaar	<u>390,97</u>	<u>379,59</u>
	13.423,44	13.032,47
Jaarverslagen	0,00	2.568,84
Reservering boekjaar	<u>0,00</u>	<u>-2.568,84</u>
	0,00	0,00
Onderhoudsfonds	11.772,43	10.772,43
Reservering boekjaar	<u>1.000,00</u>	<u>1.000,00</u>
	12.772,43	11.772,43
150 jaar bestaan	7.160,00	5.000,00
Bijzondere projecten	68.000,00	68.000,00
Kapitaal:		
Begin boekjaar	70.375,34	143.554,47
Gerealiseerde koerswinst/verlies	-1.390,50	946,82
Provisie effecten wissel	0,00	-847,39
Niet gereal. koerswinst/verlies	-2.227,44	-377,12
Vrijkomen voorziening jaarversl.	0,00	2.568,84
Vrijkomen voorziening aank. fnds.	0,00	1.183,69
Voorziening 150 jaar bestaan	0,00	-5.000,00

Voorziening bijzondere projecten	<u>0,00</u>	<u>-68.000,00</u>
	66.757,40	74.029,31
Toevoegen uit result. dit boekjaar	<u>555,02</u>	<u>-3.653,97</u>
	<u>67.312,42</u>	<u>70.375,34</u>
	177.620,04	171.576,78

Staat van baten en lasten

Baten	2007	2006
Opbrengst beleggen en banken:		
Dividend	2.609,60	3.580,95
Dividend belasting	-294,00	-977,40
Bewaarloon eff. en provisie	0,00	-117,53
Saldo bankrente	<u>555,40</u>	<u>486,99</u>
	2.871,00	2.973,01
Contributies	20.823,10	16.931,60
Donaties en giften	1.031,80	904,70
Vooruit betaalde contr 2007	80,00	80,00
Jubileumbijdrage	2.160,00	0,00
Teruggave div. belasting	1.966,00	1.041,00
Verkoop effecten	17.557,50	0,00
Opbrengst verkopen K.O.G.	<u>125,00</u>	<u>64,00</u>
	<u>46.614,40</u>	<u>21.994,31</u>

Lasten	2007	2006
Bruto personeelslasten	14.766,27	15.180,41
Contr.aan verenig. en abonn.	959,45	941,00
Bankkosten	173,94	155,60
Algemene kosten		
Diverse	264,62	1.013,36
Bijdrage Kamer van Koophandel	21,62	32,62
Drukwerk	505,75	905,60
Layout jaarverslag	<u>10,28</u>	<u>0,00</u>
	802,27	1.951,58
Porti	1.414,52	1.321,33
Kosten lezingen	512,20	408,60
Boeken	0,00	0,00
Kosten excursies	0,00	0,00
Digitaliseringproject	0,00	1.505,35
Onvoorzien	551,43	0,00
Website	165,41	3.243,32
Aankoop effecten	17.587,50	0,00
Batig/nadelig resultaat	<u>9.681,41</u>	<u>-2.712,88</u>
	<u>46.614,40</u>	<u>21.994,31</u>

allocatie resultaat

	2007	2006
Waaierfonds	390,97	379,59
Debiteuren	20,21	-438,50
Crediteuren	5.555,21	0,00
Onderhoudsfonds	1.000,00	1.000,00
150 jaar bestaan	2.160,00	0,00
Toegevoegd aan kapitaal	<u>555,02</u>	<u>-3.653,97</u>
Batig/nadelig resultaat	<u>9.681,41</u>	<u>-2.712,88</u>

Koninklijk Oudheidkundig Genootschap

	begroting 2007	actueel 2007
Baten		
dividend	3.500	2.610
div belasting	-1.000	-294
rente spaarrekening	500	555
bewaarloon en provisie	-100	0
netto opbrengst beleggen	2.900	2.871
contributie	20.000	20.903
donaties en giften	800	1.032
teruggave div bel.	1.500	1.966
opbrengst verkopen KOG	0	125
verkoop effecten	0	17.558
diverse ontvangsten	0	0
jubileumbijdrage van leden	0	2.160
	<u>25.200</u>	<u>46.614</u>
Lasten		
totale loonkosten	16.000	14.766
contr aan ver. en abonnementen	1.000	959
bankkosten	180	174
algemene kosten	600	802
porti	1.500	1.415
kosten lezingen	500	512
aanschaf boeken	100	0
kosten excursies	100	0
uitbreiding pilot digitalisering	0	0
ontwerp website	0	28
onderhoud website	350	137
digitaliserings project	500	0
onvoorzien	1.000	551
aankoop effecten	0	17.588
voorziening waaierfonds	400	391
voorziening onderhoudsfonds	1.000	1.000
kosten 150 jarig jubileum:	3.000	0
saldo crediteuren debiteuren	0	7.740
saldo	<u>-1.030</u>	<u>550</u>
	25.200	46.614

begroting contributie 2007 was gebaseerd op 500 leden en een contributie van € 40 per jaar

Fonds van Eck
balans per 31 december

Activa	2007	2006
Beleggingen:		
Effecten	65.909,55	68.667,86
Vermogensrekening	<u>57.189,69</u>	<u>57.189,69</u>
	123.099,24	125.857,55
Debiteuren:		
Div. bel. tegoed van KOG	3.171,18	2.462,18
Rente vermogensrek van Franken	<u>549,21</u>	<u>0,00</u>
	3.720,39	2.462,18
Liquide middelen:		
Rekening courant	4.894,48	3.117,40
Spaarrekening	<u>5.449,17</u>	<u>5.358,05</u>
	10.343,65	8.475,45
	<u>137.163,28</u>	<u>136.795,18</u>

Passiva	2007	2006
Voorziening:		
Beschikbare reserve	21.546,31	19.757,25
Aankopen	0,00	0,00
Reservering boekjaar	<u>0,00</u>	<u>1.789,06</u>
	21.546,31	21.546,31
Crediteuren:	0,00	0,00
Kapitaal:		
Begin boekjaar	115.248,87	113.322,39
Gerealiseerde koerswinst/verlies	-1.094,52	2.014,78
Provisie effecten wissel	0,00	-728,68
Niet gereal. koerswinst/verlies	<u>-1.663,79</u>	<u>-346,09</u>
	112.490,56	114.262,40
Inflatie corr. uit resultaat dit boekjaar	<u>3.126,41</u>	<u>986,47</u>
	115.616,97	115.248,87
	<u>137.163,28</u>	<u>136.795,18</u>

Staat van baten en lasten

Baten	2007	2006
Opbrengst beleggingen en banken:		
Dividend	1.961,77	2.505,11
Dividendbelasting	-221,00	-709,81
Bewaarloon en provisie	0,00	-124,74
Bankrente	<u>122,95</u>	<u>334,97</u>
	1.863,72	2.005,53
Verkoop effecten	13.471,48	
Teruggave div. belasting	<u>0,00</u>	<u>770,00</u>
	15.335,20	2.775,53

Lasten	2007	2006
Diverse kosten	0,00	0,00
Aankoop effecten	13.467,00	
Batig/nadelig saldo	<u>1.868,20</u>	<u>2.775,53</u>
	15.335,20	2.775,53

Fonds Franken
Balans per 31 december

Activa	2007	2006
Beleggingen:		
Effecten	28.781,34	30.036,94
Vermogensrekening	20.359,18	20.359,18
	49.140,52	50.396,12
Debiteuren		
Div belasting tegoed KOG	1.212,36	934,36
Liquide middelen:		
Rekening courant	3.901,54	1.781,44
Spaarrekening	5.846,67	5.748,89
	9.748,21	7.530,33
	60.101,09	58.860,81

Passiva	2007	2006
Voorzieningen:		
Aankoopfonds		
Begin boekjaar	9.468,93	8.623,86
Aankopen boekjaar	0,00	0,00
Reservering dit boekjaar	0,00	845,07
	9.468,93	9.468,93
Crediteuren		
Rente vermogensrek voor KOG	544,19	0,00
Rente vermogensrek voor van Eck	549,21	0,00
	1.093,40	0,00
Kapitaal:		
Begin boekjaar	49.391,88	48.566,25
Gerealiseerde koerswinst/verlies	-469,48	1.026,09
Provisie effecten wissel	0,00	-352,97
Niet gerealiseerde koerswinst/verlies	-786,12	-184,37
	48.136,28	49.055,00
Inflatie corr. uit resultaat dit boekjaar	1.402,48	336,88
	49.538,76	49.391,88
	60.101,09	58.860,81

Staat van baten en lasten

Baten	2007	2006
Opbrengst beleggingen en banken:		
Dividend	865,52	1.005,11
Div. belasting	-99,00	-278,30
Bewaarloon en provisie	-9,30	-57,19
Bankrente	1.410,64	215,33
	2.167,86	884,95
Verkoop effecten	5.778,52	0,00
Teruggave div. belasting	0,00	297,00
	7.946,38	1.181,95

Lasten	2007	2006
Diverse kosten	0,00	0,00

Aankoop effecten	5.728,50		0,00	
Resultaat	<u>2.217,88</u>		<u>1184,95</u>	
		7.946,38		1.181,95

Toelichtingen op de jaarrekening 2007

Algemeen

Debiteuren, crediteuren

Omdat de bank de rente van de vermogensrekening op de rekening courant van het Frankenfonds stort is er bij het Frankenfonds een post crediteuren ontstaan en bij KOG en van Eck fonds een post debiteuren omdat deze rente intern pas in 2008 overgeboekt wordt.

Een soortgelijke procedure geldt voor de teruggave dividendbelasting die door de belastingdienst op de rekening courant van het KOG gestort wordt.

Beleggingen

- De effectenomwisseling van verleden jaar heeft dit jaar al vruchten afgeworpen. Alhoewel deze beleggingen wel in waarde zijn gedaald (ruim 4%) is dit beduidend minder dan wanneer er geen omwisseling had plaats gevonden.
- Doordat het Delta Lloyd rentefonds slecht presteerde is dit fonds op advies van de ABN AMRO bank medio 2007 met verlies (ca € 4.000) verkocht en vervangen door een ABN AMRO fonds.

KOG

Voorziening 150 jaar bestaan

De giften van leden met betrekking tot het 150 jarig jubileum zijn toegevoegd aan deze voorziening die nu € 7.160 bedraagt.

Waaier restauratie fonds

De reservering voor dit fonds is vastgesteld op 3% per jaar

Onderhoudsfonds

Deze voorziening wordt jaarlijks conform de begroting verhoogd.

Baten en lasten

Aan de batenkant is er nauwelijks verschil tussen de begroting van 2007 en de actuele situatie. De enige post die hier afwijkt is de jubileumbijdrage van de leden groot € 2.160

Bij de lasten zijn de afwijkingen:

- personeelskosten zijn ruim € 1.000 lager uitgevallen dan begroot
- uitgaven voor het 150 jarig jubileum begroot op € 3.000 zijn niet in 2007 gemaakt
- er zijn geen uitgaven voor het digitaliseringproject gemaakt
- de post onvoorzien is slechts voor circa 50% benut

Van Eck fonds

De opbrengst van het fonds was dit jaar onvoldoende om de inflatiecorrectie van het vermogen geheel te compenseren. Er is dus slechts € 3.126 i.p.v. € 4.487 aan het vermogen toegevoegd en uiteraard is er daardoor niets aan de reserve toegevoegd.

Aankopen uit dit fonds worden uitsluitend gedaan indien ze een relatie te hebben met de stad Amsterdam. Deze aankopen kunnen verzamelobjecten maar ook gerelateerde uitgaven omvatten.

Franken fonds

De opbrengst van het fonds was dit jaar onvoldoende om de inflatiecorrectie van het vermogen geheel te compenseren. Er is dus slechts € 1.402 i.p.v. € 1.996 aan het vermogen toegevoegd en uiteraard is er daardoor niets aan de reserve toegevoegd.

Aankopen uit dit fonds worden alleen gedaan als het verzamelobjecten betreft.